യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണ+പ്രകരണം പൂർവാർധം)/സർഗം 31

ഈശ്വര ഉവാച .

ചിന്നോ+ത്യലീ-കമേ/വൈവം സദുഃഖാ+സ്മീതി ഭാവനാത് .
ചി+ത്സ്വപ്ന+ക്ഷീബതാ-മോഹ/പതിതാ സംഭ്രമേ യഥാ .. 1

അമൃതാപി മൃതാ+സ്മീതി വിപര്യ+സ്ത/മതിർ-വധൂഃ .
യഥാ രോദി+ത്യ/നഷ്ടൈവ നഷ്ടാ+സ്മീതി തഥൈവ ചിത് .. 2

അകാരണം വിപ+ര്യസ്താ മതിർ/ഭ്രാന്ത-മപി+ സ്ഥിരമ് .
യഥാ ജഗത്/പ+ശ്യ-തീദംൻ തഥാഹംൻ താ+ഭ്രമാ+ച്ചിതിഃ .. 3

ചി+ത്തം ഹി കാരണംൻ ത്വസ്യാഃസ്/ സംസാ-രാനു-ഭവേ ചിതേഃ .
*ന ച തത്-കാരണംങ് കിംചിച്/-ചി+ത്ത്വാ+ന്യ/+ത്വത്യ/സംഭവാത് .. 4

*ഏവം ഹി കാരണാ-ഭാവാച്-ചേ+ത്യ+സ്യാ/സംഭവാ-ദിതി .
നാസൗ/ ചിത്തംൻ തത+ശ്ചേത്യംയ് യ+ത്തതശ്-ചേ+ത്യതേ യയാ .. 5

ന ദൃ+ശ്യ ദർശന+ദ്രഷ്ട്ര/രൂപംൻ തൈല-മിവോ-പലേ .
ന കർതൃ-കർമ-കരണംൻ ദൃശീ+ന്ദാ-വിവ കൃഷ്ണതാ .. 6

ന മാതൃ-മേയ-മാനാനി നഭ-സീവ നവാ+ങ്കുരഃ .
ന ചി+ച്ചേതന-ചേ+ത്യാദി ന+ന്ദനേ ഖദിരോ യഥാ .. 7

*നാഹംൻ ത്വ+ത്വംൻ ത്വതത്-ത്വാദി പർവത+ത്വ/മിവാമ്ബരേ .
സദേഹ+ത്വാ+ന്യ-ദേഹ+ത്വേ ശങ്ഖത്വ-മിവ ക+ജ്ജലേ .. 8

നാനാ്യനാനാ ന ചാ+പ്യ+ന്ത/രണാവിവ സുമേരവഃ .
ന ച ശബ്ദാർഥ-ശബ്ദ+ശ്രീർ/മ-ഹോ-ഷ-ര-ല-താ യഥാ .. 9

നേതി നേതി ന ചൈവാർക/മ+ണ്ഡലേ രജനീ യഥാ .
ന വസ്തുതാ-വസ്തുതേ-ച തുഷാരേ തു യഥോ+ഷ്ണതാ .. 6.1.31.10

ന ശൂന്യതാ-ശൂന്യതേ വാ ശിലാ-കോശ ഇവ+ ദ്രുമഃ .
ശൂന്യതാ-ശൂന്യതാ നാമ മഹതീ ഖ ഇവാ-ഖതാ .. 11

കേവല കേവലീ-ഭാവ+സ്വ+ച്ഛതൈ/വാവ-ശി+ഷ്യതേ .
ന ചിത്താത്/കസ്യചിദ്-ദോഷാജ്-ജാത-യൈത-ദവാ+പ്യതേ .. 12

ത+ത്സർവ-ഭാവനാ-മാത്രേ/ണാനർഥഃഫ് പ്രകൃതഃസ് സ്ഥിതഃ .
തജ്-ജ്ഞേ്യ+പ്യ/ഭാവനാ-മാത്രേ/ണാനർഥ ഉപശാ+മ്യതി .. 13

*തജ്-ജ്ഞേ്യ+പ്യ/ഭാവനാ-മാത്രാ/ദൃത്യേ്+ന്യ+ത്രോപ-യു+ജ്യതേ .
ന തൃണംൻ ന ച+ ത്രൈലോക്യ/മിതി+ സ്വായ+ത്ത/താ+ത്ര യാ .. 14

സ്വായത്ത ഏവ ചൈഷോ്ർഥോ ദുഃസ്-സാ+ധ്യോ ഭാവനാ+സ്ഥിതഃ .
യ+ദ്യ+ന്ന സാ+ധ്യതേ പുംസാ/ തത്കഥംങ്/ ക്വേവ ല+ഭ്യതേ .. 15

നിർവി-ക+ല്പാ+ദ്വിതീയാ-ചി+ദ്യാസൗ സ-ക-ല-ഗാ സതീ .
പര-മൈകാ പരാ സാ+ച്ഛാ ദീപികാ തേജസാ-മപി .. 16

സൈഷാവ-ഭാസന-കരീ സർവഗാ നി+ത്യ/നിർമലാ .
നി+ത്യോദിതാ നിർ-മനസ്കാ/ നിർവി-കാരാ നിര+ഞ്ജനാ .. 17

ഘടേ പടേ വടേ കു+ഡ്യേ ശകടേ വാനരേ ഖരേ .
അസുരേ സാഗരേ ഭൂതേ നരേ നാഗേ ച സംസ്ഥിതാ .. 18

സാ+ക്ഷി-വ+ത്തിഷ്ഠതി സതീ+ സ്പ+ന്ദതേ ന ച കു+ത്രചിത് .
ദീപഃഫ് പ്രകാ-ശനാ-യേവ കരോതി ന പുനഃഖ് ക്രിയാമ് .. 19

*മലിനാ+പ്യമു-നൈഷാ സാ്വി-ക+ല്പാ+ഢ്യാ വിക+ല്പിനീ .
ജഡേവാ-പ്യജഡാ-ഭാസാ/ ന സർവാ സർവ-ഗൈവ ച .. 6.1.31.20

നിർവി-ക+ല്പാ പരാ സൂ+ക്ഷ്മാ ചി+ച്ചിനോതി+ സ്വസം-വിദമ് .
വാതാ-വാതാങ്ഗ-മർമാദി യഥാ യ+ന്ത്രാദി/വേഷ്ടനേ .. 21

രൂപാ-ലോക-മനസ്-കാര/വലിതാ ചിദ-ബോധതഃ .
ബോധത+ശ്ചൈവ ഭവതി നി+ദ്രാം സദ-സതീ യതഃ .. 22

സാ പരൈവ ചിദ+ത്യ+ച്ഛാ ചി+ന്താ-മായാതി ചേതനാത് .
സാധുരേവ യഥാ്സാധുർ/ഭാവിതേ ദുർ/ജനൈ-ഷണാഃ .. 23

മലേന+ സ്വർണ-മായാതി താ+മ്രതാം മല-മാർജ-നാത് .
പുനഃഖ് കനകതാ-മേതി യഥാ ചിത്-പരമാ തഥാ .. 24

സ്വാരോപ-ശാ+ന്ത്യാ+ സ്വാദർശോ/ യഥൈതി+ പ്രതി-മാ+സ്ഥിതിമ് .
തഥാ സർഗ-മിവാ-ഗമ്യ ബോധാത്-സ്വംയ് യാതി തത്പദമ് .. 25

അഭാവ-വേദനാ-ദസ്യാഃസ് സംസാരഃസ് സംപ്ര-വർതതേ .
സ്വഭാവ-വേദനാ-ദേഷ+ ത്വസ-ദേവോപ-ശാ+മ്യതി .. 26

യദാ ചി+ത്ത്വാച്-ചിനോ+ത്യ+ന്ത/ര+ന്യതാ-മസതീംൻ തദാ .
അഹംൻ താമിവ സംപ്രാ+പ്യ ന+ശ്യ-തീവാ+പ്യനാ-ശിനീ .. 27

ഈഷത്-സ്പന്ദാ-ദധോ യാതി/ ഭൃഗു+പ്രാ+ന്താ+ത്തരോഃഫ് ഫലമ് .
യഥാ തഥൈഷ സംവ്-വിത്തേ/രധഃഫ് പാതോ മഹാനിവ .. 28

രൂപാ-ദീനാംൻ തു സ+ത്ത്യേഷാ ചിത ഏവാ-മലൈവ ചിത് .
*ദ്വി+ത്-വൈ/കത്-വേ+ത്വ/ബോ-ധോ+ത്ഥേ/ ബോധേന വിലയംങ് ഗതേ .. 29

സത്താ-മാ+ത്രേണ ചി+ത്തസ്യ ബോധ+ശ്ചിത്തേ+ന്ദ്രി-യാദിഷു .
ആലോക-സത്താ-മാ+ത്രേണ+ വ്യവ-ഹാരഃഖ് ക്രിയാ+സ്വിവ .. 6.1.31.30
*വാതാത്/കനീ-നികാ+സ്പന്ദസ്/തദ്-ദീപ്തിർ/ദൃഷ്ടി-രുച്യതേ .
തദ്/ബാ+ഹ്യ-വതി ത+ദ്രൂപ/രൂപ-ബോധസ്തു ചിത്പരാ .. 31

ത്വങ്/മാരുതൗ/ ജഡൗ/ തുച്ഛൗ/ ത+ത്സങ്ഗഃസ് സ്പർശ ഉ+ച്യതേ .
മനനം സ്പർശ-സംവിത്തിസ്/തത്-സം/വി+ത്തിസ്തു ചിത്പരാ .. 32

ഗ+ന്ധ-ത+ന്മാ+ത്ര/പവന-സംബ+ന്ധോ ഗ+ന്ധ-സംവ്-വിദഃ .
ആസാംൻ തു മനസാ ഹീനംവ് വേദനം പര-മൈവ ചിത് .. 33

ശബ്ദ-ത+ന്മാത്ര+ശ്രവണ/വാത-സങ്ഗാ+ന്മനോ വിനാ .
സുഷുപ്ത-സദൃശീ സംവിത്/പരമാ ചിദുദാ-ഹൃതാ .. 34

ക്രിയോ+ന്മുഖ+ത്വം/ സംകല്പാത്-സംകല്പോ മനന+ക്രമഃ .
മനനംഞ് ചിത്ത-കാലു+ഷ്യ/മാത്മാ ചി+ന്നിർ-മലാ ഭവേത് .. 35

ചിത്/പ്രകാശാ+ത്മികാ നി+ത്യാ+ സ്വാത്മ+ന്യേവാവ-സംസ്ഥിതാ .
ഇദ-മന്തർ/ജഗ+ദ്ധ+ത്തേ സ+ന്നി-വേശംയ് യഥാ ശിലാ .. 36

അ+ദ്വിതീയാ ദധാ-നേദംവ് വികാരാദി-വിവർ/ജിതമ് .
നാസ്ത-മേതി ന ചോദേതി+ സ്പന്ദതേ നോ-ന വർധതേ .. 37

സംക+ല്പാജ്-ജീവതാ-മേത്യ നിഃസ്/സംക+ല്പാ+ത്മനാ+ത്മനാ .
ചിജ്-ജഡംൻ നോ ജഡം ഭാവം ഭാവയ+ന്തീ+സ്വ/സംസ്ഥിതാ .. 38

രഥ+സ്(തു-അ)+സ്യാശ്-ചിതേർ-ജീവോ ജീവ+സ്യാഹംങ്-കൃതീ രഥഃ .
അഹംങ്-കൃതേ രഥോ ബുദ്ധിസ്/തതോ ബുദ്ധേർ/മനോ രഥഃ .. 39

മന-സസ്തു രഥഃഫ് പ്രാണഃഫ് പ്രാണ+സ്യാക്ഷ-ഗണോ രഥഃ .
അ+ക്ഷൗ-ഘ+സ്യ രഥോ ദേഹോ ദേഹസ്യ+ സ്യ+ന്ദനോ രഥഃ .. 6.1.31.40

സ്പന്ദനംങ് കർമ സംസാരേ ജരാ-മരണ-പ+ഞ്ജരമ് .
ഏവം പ്രവർ-തിതംഞ് ചക്ര/മിദ-മാദി-വിഭൂതി-ജമ് .. 41

*പ്രതി-ഭാസത ഏവാ+ത്മൻ-യസത്-സ്വപ്ന ഇവാ-തതഃ .
മനാഗപി ന സ+ത്യാ+ത്മ മൃഗ-തൃഷ്ണാമ്ബു/വത്-സ്ഥിതമ് .. 42

രഥസ്(തു-അ)+ത്ര+ സ്മൃതഃഫ് പ്രാണഃഖ് കല്പ-നായാ മുനീ+ശ്വര .
യ+ത്ര പ്രാണ-മരു+ത്തത്ര മനനം പരി-തിഷ്ഠതി .. 43

ആലോക+ശ്രീഃസ് സ്ഥിതാ യ+ത്ര/ രൂപംൻ ത+ത്രൈവ രാജതേ .
പ്രാണോ ബലീ+ സ്ഥിതോ യ+ത്ര തദേവ പരിവേ-പതി .. 44

യത്/പ്രയാതി വനംവ് വാ+ത്യാ തദേവ പരി-ഘൂർണതേ .
മനസ്യാ-കാശ-സംൽ-ലീനേ/ ന+ പ്രാണഃഫ് പരിവേ-പതി .. 45

തേജ+സ്യ/സ+ത്താ/മായാതേ/ ന രൂപമിവ രാജതേ .
പ്രാണേ+ പ്രശാന്തേ മരുതി/ മനോ+ന്തർന മനാ-ഗപി .. 46

വാ+ത്യായാ/മുപ-ശാ+ന്തായാം രജോ ന പരിക+മ്പതേ .
യ+ത്ര+ പ്രാണോ മരു+ദ്യാതി മനസ്/ത+ത്രൈവ തിഷ്ഠതി .. 47

യ+ത്ര യ+ത്രാനു-സരതി രഥസ്/ത+ത്രൈവ സാരഥിഃ .
പ്രാണസം/പ്രേരിതംഞ് ചി+ത്തംയ് യാതി ദേശാ+ന്തരേ+ ക്ഷണാത് .. 48
ക്ഷേപണോ+ന്മുക്ത-പാഷാണ ഇവ ത+ത്രാ+ന്യഥാ+ ക്ഷയി .
യത്ര പുഷ്പംൻ തത്ര ഗ+ന്ധോ യ+ത്രാ+ഗ്നിസ്/ത+ത്ര/ സോ+ഷ്ണതാ .. 49

യത്ര+ പ്രാണോ മരു+ദ്യാതി യ+ത്രേ+ന്ദുസ്-ത+ത്ര ത+ച്ഛവിഃ .
സംവ്-വി+ത്തിഃഫ് പവന+സ്പന്ദാൻ-നാഡീസം/സ്പർശന+ശ്ച സഃ .. 6.1.31.50

സംവ്-വിത്തിസ്/ഫാരതാ ചിത്തം/ മനസ്-തത്-പ്രാണകോടരേ .
സർവ+ത്ര വി+ദ്യതേ സംവിദ്-വ്യോമ+സ്വച്ഛാ ജഡാ-ജഡേ .. 51

ക്ഷു+ഭ്യ+ന്തീവ തു-സാ പ്രാണ+സ്പന്ദാ-ദിത്യനു-ഭൂയതേ .
സ+ത്താ-മാ+ത്ര+സ്വരൂ-പേണ ജഡേഷു സമ-വ+സ്ഥിതാ .. 52

പ്രാണ/സംബോധിതാ വേ+ത്തി വേദനാ+ത്മ-തയാ ജഡേ .
നാനാ+സ്ഫാര-സമു+ല്ലാസൈർ-യഃഫ് പൂർവം പരി-വൽഗതി .
പ്രാണേ്/തീതേ+ത്വ-മനനഃസ് സ ഏവാശു ന വേപതി .. 53

പു+ര്യഷ്ടകേ ചിത്-പരമാ+ സ്വേ മുനേ പ്രതി-ബിമ്/ബതി .
ആദർശ ഏവ+ പ്രതിമാ ദൃശ്യതേ നോപലാ-ദിഷു .. 54

മനഃഫ് പു+ര്യഷ്ടകംവ് വി+ദ്ധി സർവ-കാ+ര്യൈക/കാരണമ് .
തദൈവ ഭേദൈഃഖ് കഥിത/മ+ന്യൈഃസ് സ്വാശയ+കല്പിതൈഃ .. 55

യസ്മാ-ദുദേതി കലനാ-കുല-ദൃ+ശ്യ-ജാലംയ്-
യ+ത്ത+ത്ര/ ച+സ്ഥിത-വദി+ത്യനു-ഭൂത-മുച്ചൈഃ .
യസ്മാ+ന്മനോ വിപരി-വർ-തതി ദേഹ-ദൃഷ്ട്യാ
സർവംൻ തു തത്/പരമ-വസ്ത്വിതി വി+ദ്ധി വി+ശ്വമ്..56

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ മോക്ഷോ-പായേഷു നിർവാണ+പ്രകരണേ പൂർവാർധേ മനഃഫ്/പ്രാണൈക്യ/+പ്രതിപാദനംൻ നാമൈക+ത്രിംശഃസ് സർഗഃ .. 31 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
20.10.2023